

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 19691
Tarih : 18.08.2026

10/4508

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de uygulanan dezenflasyon politikalarının ücretli çalışanların reel gelirleri, satın alma gücü ve yaşam koşulları üzerindeki etkilerinin, enflasyon hedef ve tahminleri ile ücret artışları arasındaki ilişkinin, gelir dağılımı, işgücü ödemeleri, hanehalkı tüketimi ve çalışan yoksulluğundaki değişimin, sendikal örgütlenme ve toplu pazarlık kapsamı dışında kalan çalışanların durumunun araştırılması ve ücretlilerin enflasyon karşısında korunmasına yönelik alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de uzun süredir devam eden yüksek enflasyon, ücretli çalışanların yaşam koşullarını ağırlaştırırken uygulanan dezenflasyon politikalarının toplumsal maliyetinin hangi kesimler tarafından üstlenildiği temel bir gelir dağılımı ve sosyal adalet sorunu haline gelmiştir. Enflasyonla mücadelede ücret artışlarının gerçekleşen enflasyon yerine hedeflenen veya beklenen enflasyona yaklaştırılması yönündeki yaklaşım, enflasyon tahminlerinin gerçekleşmelerin altında kaldığı dönemlerde çalışanların satın alma gücü açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ağustos 2025'te 2026 yılı için yüzde 16 enflasyon ara hedefi belirlemiş ve Şubat 2026 Enflasyon Raporu'nda bu hedefi korumuştur. Mayıs 2026'da ara hedef yüzde 24'e yükseltilirken yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 26 olarak açıklanmıştır. Ağustos 2026 Enflasyon Raporu'nda ise yıl sonu tahmini yeniden yukarı yönlü güncellenerek yüzde 28'e çıkarılmıştır. Temmuz 2026 itibarıyla yıllık tüketici enflasyonu yüzde 31,8 düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece başlangıçta yüzde 16 olarak belirlenen ara hedef ile Ağustos ayında açıklanan yüzde 28'lik yıl sonu tahmini arasında 12 puanlık fark ortaya çıkmıştır.

Enflasyon beklentilerinin ücret ve gelir politikalarının oluşturulmasında referans alınması, buna karşılık enflasyon görünümünün yıl içinde yukarı yönlü değişmesi durumunda çalışanların gelirlerini koruyacak etkili ve yaygın telafi mekanizmalarının bulunmaması, ekonomik risklerin ücretliler üzerinde yoğunlaşmasına neden olabilmektedir. Enflasyon beklentilerinin aşağı yönlü olduğu dönemlerde ücret artışlarının sınırlandırılmasında bu beklentilerin dikkate alınması, beklentilerin yukarı yönlü revize edildiği dönemlerde ise ücretlerin aynı doğrultuda güncellenmemesi gelir politikalarının adaleti açısından araştırılması gereken bir çelişki oluşturmaktadır.

2026 yılı net asgari ücreti 28 bin 75 lira 50 kuruş olarak belirlenmiş ve 2025 yılına göre nominal artış yüzde 27,01 düzeyinde gerçekleşmiştir. Merkez Bankasının Ağustos 2026 itibarıyla yüzde 28'e yükselttiği yıl sonu enflasyon tahmini dahi asgari ücrette yapılan yıllık artış oranının üzerine çıkmıştır. Yıl içerisinde ücret güncellemesi yapılmayan çalışanlar bakımından ise gerçekleşen enflasyon ile ücret artışları arasındaki fark doğrudan satın alma gücü kaybına dönüşmektedir.

Yaşam maliyetine ilişkin veriler bu tabloyu daha görünür hale getirmektedir. Birleşik Metal-İş Sınıf Araştırmaları Merkezi'nin Temmuz 2026 hesaplamasına göre dört kişilik bir ailenin sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması 36 bin 324 liraya, yoksulluk sınırı ise 119 bin 330 liraya ulaşmıştır. Buna göre 28 bin 75 lira 50 kuruş olan net asgari ücret, dört kişilik bir ailenin yalnızca gıda ihtiyacı için hesaplanan tutarın dahi yaklaşık 8 bin 250 lira altında kalmaktadır.

Çalışanların önemli bir bölümü bu kayba karşı toplu pazarlık yoluyla kendisini koruyabilecek örgütlü mekanizmalardan da yoksundur. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Temmuz 2026 verilerine göre Türkiye'deki 17 milyon 630 bin 475 kayıtlı işçinin yalnızca 2 milyon 432 bin 789'u sendika üyesidir. Sendikalaşma oranı yüzde 13,799 düzeyindedir. Başka bir ifadeyle

kayıtlı işçilerin yaklaşık yüzde 86'sı sendika üyeliğinin sağladığı örgütlü pazarlık imkanının dışında bulunmaktadır.

Gelir dağılımına ilişkin göstergeler de meselenin yalnızca enflasyon oranından ibaret olmadığını ortaya koymaktadır. TÜİK'in 2025 Gelir Dağılımı İstatistiklerine göre, gelir bilgileri 2024 yılını referans almak üzere, en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay yüzde 48 iken en düşük gelirli yüzde 20'nin aldığı pay yüzde 6,4 düzeyindedir. En yüksek ve en düşük yüzde 20'lik gelir grupları arasındaki farkı gösteren P80/P20 oranı 7,5, Gini katsayısı ise 0,410'dur. Bu göstergeler, enflasyonla mücadelede tercih edilen araçların mevcut gelir eşitsizliklerini nasıl etkilediğinin ayrıca incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Enflasyon beklentilerindeki farklılaşma da dikkat çekicidir. Merkez Bankasının Hanehalkı Beklenti Anketi sonuçları, düşük gelirli hanelerin gelecek döneme ilişkin enflasyon beklentilerinin oldukça yüksek seyrettiğini göstermektedir. Bu durum, ücret ve gelir politikalarında kullanılan makroekonomik hedef ve beklentiler ile düşük gelirli yurttaşların gündelik yaşamda karşı karşıya kaldıkları hayat pahalılığı arasındaki mesafenin de araştırılmasını gerekli kılmaktadır.

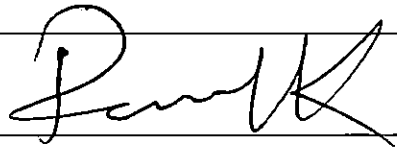
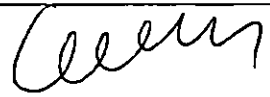
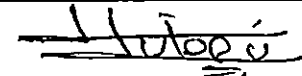
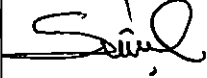
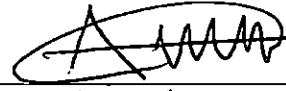
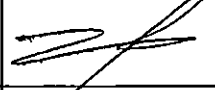
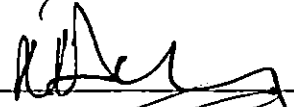
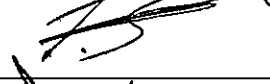
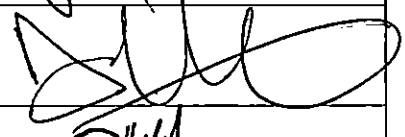
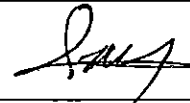
Dezenflasyon programının tüketim üzerindeki etkileri de Merkez Bankasının değerlendirmelerine yansımaktadır. 2026 yılının ikinci çeyreğinde özel tüketimdeki zayıflama ve kart harcamalarındaki gerileme ile talep koşullarının dezenflasyonist düzeyde seyretmesi, talepteki yavaşlamanın ücretlilerin reel gelir ve satın alma gücündeki değişimle ilişkisinin incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Enflasyonla mücadelede ücret artışlarının fiyatlar üzerindeki olası etkileri tartışılırken yüksek enflasyonun farklı gelir grupları arasındaki bölüşüm üzerindeki etkilerinin de aynı açıklıkla değerlendirilmesi gerekmektedir. TÜİK verilerine göre işgücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içerisindeki payı 2026 yılının ilk çeyreğinde yüzde 42,7 olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yılın aynı dönemine göre değişmemiştir. Net işletme artışı ve karma gelirin payı ise aynı dönemde yüzde 36,3'ten yüzde 35,8'e gerilemiştir. Bununla birlikte işgücü ödemelerinin farklı ücret grupları arasında nasıl dağıldığı, bu payın ücretlilerin reel satın alma gücüne ne ölçüde yansıdığı ve özellikle düşük ve orta gelirli çalışanların yaşam koşullarında karşılık bulup bulmadığı ayrıca incelenmelidir.

Enflasyonun düşürülmesi toplumsal refah açısından önem taşımaktadır. Ancak ekonomi politikalarının başarısı yalnızca enflasyon oranının düşürülmesiyle ölçülemez. Enflasyonun hangi araçlarla düşürüldüğü, uygulanan politikaların gelir dağılımını nasıl etkilediği ve ortaya çıkan toplumsal maliyetin hangi kesimler tarafından üstlenildiği de değerlendirilmelidir. Ücretlerin satın alma gücündeki gerileme üzerinden sağlanan bir talep daralması, milyonlarca çalışanın temel ihtiyaçlarını kısmak ve yaşam standartlarını düşürmek zorunda kalması anlamına gelmektedir.

Bu nedenle 2022-2026 döneminde reel ücretlerin ve işgücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içindeki payının seyrinin; hedeflenen, tahmin edilen ve gerçekleşen enflasyon ile ücret artışları arasındaki ilişkinin; asgari ücretli ve diğer ücretli çalışanların satın alma gücündeki değişimin; sendikal örgütlenme ve toplu pazarlığın çalışanları enflasyona karşı koruma kapasitesinin; yaşam maliyeti, hanehalkı tüketimi, çalışan yoksulluğu ve gelir dağılımındaki değişimin;

uygulanan dezenflasyon politikalarının toplumsal maliyetinin gelir grupları arasında nasıl bölüştüğüünün ortaya çıkarılması ve ücretlilerin enflasyon karşısında korunmasını sağlayacak kalıcı mekanizmaların belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılması gerekmektedir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	